

Toegangspoort tot muzikale magie

Marielle Hendriks

De *Matthäus* zingen met het Collegium Vocale Gent in Het Concertgebouw, optreden in *De Wereld Draait Door*, soleren in de nieuwe opera *Laika* op het Holland Festival: de kinderen en jongvolwassenen bij VocaalTalent Nederland draaien er hun 'stem' niet voor om. Ze zingen bij een van de drie bekendste Nederlandse jeugdkoren: het Nationaal Kinderkoor, het Nationaal Jongenskoor (beide vanaf 10 jaar) en het Nationaal Jeugdkoor (18-28 jaar). Hoe slagen deze kinderen en jongeren erin om onder hoge druk op topniveau te presteren? En wat brengt het hun, behalve een goed ontwikkelde zangstem? Wilma ten Wolde, directeur van VocaalTalent Nederland en sinds de oprichting 25 jaar geleden als docent en artistiek leider het gezicht van deze kooropleiding, vertelt er met passie en liefde over. 'Het gaat om het coachen van de kinderen, hun talent tot bloei brengen en ze zien in hun eigenheid! Wij zien hun zangontwikkeling in het licht van hun eigen ontwikkelingsweg. Het is mooi als die tot de top leidt, maar een eenzijdige focus daarop kan een kind ongelukkig maken. In Nederland is solist worden het hoogst haalbare, terwijl het samenwerken, het samen zingen juist ook zo fantastisch is.'

Op dit moment doorlopen zo'n 175 kinderen en jongeren deze zangopleiding in een van de tien regionale opleidingskoren (vanaf 6 jaar), die leidt tot deelname aan een van de *flagship*-koren. De formule: dagelijks thuis repeteren, wekelijks lessen krijgen, maandelijks studiedagen volgen en, heel belangrijk, podiumervaring op het hoogste niveau opdoen. Het repertoire wordt afgestemd op de leeftijd. Om voor een koor in aanmerking te komen doen kinderen auditie: ze krijgen een half uur les, waarbij gekeken wordt naar hun mogelijkheden en of ze, schuchter of niet, 'aangaan'. Het draait om enthousiasme, muzikaliteit en leergierigheid. Vijftien jaar geleden vielen er meer kinderen af dan nu. Kandidaten weten beter wat er van hen verwacht wordt, mede dankzij de media. Leonie Meijer (12 jaar) zingt sinds drie jaar bij VocaalTalent Nederland dankzij haar tante die erover in de krant las. Nu staat ze als een van de drie *Laika*'s (het hondje) op het toneel. De rolverdeling over drie kinderen is een voorwaarde van de inspectie om mee te mogen doen. Juist de afwisseling in de projecten vindt Leonie erg leuk in het Nationaal Kinderkoor, en ook dat het zo gezellig is in dit meidenkoor. Met andere dirigenten werken went snel en je leert er veel van, vertelt ze vrolijk. 'Philippe Herreweghe gaf bijvoorbeeld handige tips om goed te articuleren.' Het is soms wel heel druk, met repetities in alle uithoeken van het land. 'Als papa en mama niet kunnen, brengt de buurman me soms.'

Ten Wolde merkt dat klassiek zangrepertoire bij kinderkoren nu veel meer geaccepteerd is dan voorheen. 'In mijn begintijd kreeg ik schuine blikken als ik Elgar en Purcell opnam in het repertoire. Dat zing je toch niet met kinderen, was de overtuiging. Ik denk echter dat je kinderen het

Marielle Hendriks

is hoofd projecten bij
de Boekmanstichting

beste muzikale aanbod, geschreven door de beste componisten, moet geven. Door jaren alleen de *Donald Duck* te lezen, kom je nooit uit bij de wereldliteratuur. Zo is het ook met muziek.'

Hoewel het repertoire en de zangprojecten anders doen vermoeden, is VocaalTalent Nederland niet elitair. De koren zijn toegankelijk voor iedereen die graag wil zingen. Culturele of financiële barrières zijn er niet. VocaalTalent Nederland wordt financieel ondersteund vanuit het Fonds voor Cultuurparticipatie en kinderen kunnen een aanvraag doen bij het Jeugd Cultuurfonds. Dat het koor er alleen is voor extreem ambitieuze presteerders, is ook een misvatting. 'Als je het koor ziet als boeket, dan heeft het bosviooltje een andere hoeveelheid water en zon nodig dan de zonnebloem. Maar allemaal zijn ze even belangrijk voor het geheel', aldus Ten Wolde. De opleiding gaat over verbinden, structuur, trouw, groeien in je eigen tempo. Niet over dwang, presteren of africhten, maar over het ontwikkelen van een grote mate van discipline. Deze aanpak vergt veel ondersteuning vanuit het thuisfront. Een kind van 11 moet ook bij het oefenen thuis een vaste structuur aangeboden krijgen. 'Het klinkt als een cliché, maar kinderen die rust, regelmaat en vertrouwen krijgen thuis, doen het doorgaans over de hele linie heel goed.'

Het recept om de kinderen en jongvolwassenen optimaal te laten zingen, is eenvoudig. Leer hen van kindsbeen vrij te musiceren, te vertrouwen op hun eigen muzikaliteit. Als dat lukt, zullen ze in elke omstandigheid bij zichzelf kunnen blijven, ongeacht wat een dirigent van ze denkt of hoe die dirigeert. En zullen ze de muziek op het hoogste niveau kunnen uitvoeren. Ten Wolde: 'Waarom VocaalTalent Nederland daar al 25 jaar keihard aan werkt? Omdat alleen dan de intentie van de componist optimaal doorklinkt. En alleen dan wordt de poort geopend die toegang geeft tot de wereld van de klank, de magie van fantastische muziek.'

www.vocaaltalent.nl